

דרום אמריקה - סיפור מסע VI

קרנבאו נובנטה

בסיפור הקודם הגענו עד לסלודור שבמדינת באהיה, בה בילינו בזמן הקרנבל - קרנבל 90 - או כפי שהברזילאים קוראים בשמחה ובהתרגשות: קרנבאו נובנטה! זו הנקודה הכי צפונית לאורך החוף אליה נגיע; ברזיל אמנם נמשכת עוד הרבה מאד צפונה ויש שם אזורים נהדרים לבקור, אבל חלקם הגדול הוא כבר ג'ונגל ומלריה (ג'ונגל נוכל לעשות בבוליביה, פרו ואקוודור, ומלריה נוכל לקבל בעוד הרבה מקומות) וזמננו קצת לוחץ. מכאן אנו נדרים חזרה עד לסאו פאולו ואז נכנס למעבה ברזיל - מערבה - ונמשיך לבוליביה.

אנו סוגרים היום חודש ראשון בברזיל. ביום הראשון, או ליתר דיוק בימים הראשונים היינו מאד לחוצים לאור הסיפורים הרבים על מסעי שוד ואלומות. היום אני מרגיש ממש טוב, לאחר הקרנבל האלים ביותר בברזיל שהתגלה כסביר בהחלט מבחינה זו והספקתי אפילו להתאהב בברזילאים. אמנם הברזילאים לא הורידו את הצ'יליאנים מדרגת העם הנהדר ביותר - הצ'יליאנים עדיין נטועים בזכרוננו כנפלאים, חמים, טובי לב, סבלנים עד אין קץ ואדיבים ללא יוצא מן הכלל, אפילו לא אחד, ואילו בברזיל פגשתי כבר לא מעט מקומיים שהתחשק לי להחטיף להם סטירת לחי, אבל הם עדיין נהדרים. הם שונים לחלוטין מן הצ'יליאנים ובכלל משאר הדרום אמריקאיים ואין הרבה בסיס להשוואה: כפי שאמרתי, רואים פה הרבה כושים ומולאטים (בני תערובת) והנוף האנושי מזכיר מאד את אפריקה. ניכר שאין פה כמעט גזענות ומספר הזוגות המעורבים גדול. השחורים הובאו לפה כעבדים על ידי הפורטוגלים, לצורך עיבוד המטעים הרבים, בזמן השלטון הפורטוגלי, ועכשיו הם מהווים חלק גדול מהאוכלוסייה. גם המוסיקה הברזילאית מושפעת מאד מן המוסיקה האפריקאית, כמו גם מהמוסיקה הספרדית והאינדיאנית (כפי שרואים בגלוייה הנהדרת שצרפתי) בקצבי התופים שלה. התושבים אוהבים מאד מוסיקה ורקודים וזה מאחד כאן את כולם. חוץ מזה הם גם אוהבים ים ואוהבים ספורט ואוהבים ללכת בבגדי ים ברחובות ולהפגין גוף חטוב להדהים. הם פחות אוהבים לעבוד ולרוב הם גם לא חכמים במיוחד אבל באופן כללי מדובר בעם שיודע להפיק את המירב מן החיים שלו ולהשאר שמח וטוב לב גם אם בלילה צריכים לישון בחור מעופש ודולף (במקרה הטוב). בזמן הקרנבל היתה ברחובות שמחה אמיתית של אנשים שלנו הישראלים לא היה כל כך ברור מה יש להם לשמוח. אבל - אם בארץ מקטרים כל הזמן גם עם סיגר ביד אחת וכוס שמפניה ביד שניה - כאן בברזיל יש שמחת חיים גם עם הרבה פחות מכך. אם היו ברזילאים מרגיזים זה היה בקטעים של קצר בתקשורת (הברזילאים מדברים מהר, לא ברור ובשפה לא מובנת והם לא הכי סבלנים כלפי "גרינגוס" - זרים) או כשכייס/ניסו לכייס אותנו. בייחוד משגעים הקטעים שאתה מסביר להם משהו או שואל או מבקש והם עונים בחיוך מטומטם "כן, כן" ומתעלמים מכך. "יש עוד קפה? מה השעה? אתה מוכן לאמר לי היכן לרדת?" והתשובה: "כן, כן" עם חיוך או בלעדיו אבל בלי קפה או בלי לאמר מה השעה או מתי צריכים לרדת. היו מקרים של התעלמות מכוונת ואז בכלל הפיוזים בראש נשרפים מרוב עצבים.

בכל מקרה, ברזילאים אלו לא שינו את הדעה הכללית החיובית, מה גם שלרוב אלה היו מלצרים, כרטיסני אוטובוס או פקידים שהיו נתונים באותו רגע בלחץ גדול, כך שניתן קצת להבין אותם.

כאמור, הגענו חמשתנו לסלודור לאחר השייט הנורא בן 4 השעות מהאי בו בילינו. סלודור היא עיר יפה אך מלוכלכת הממוקמת על רכס העולה מן הים. היא מחולקת לעיר התחתית שבגובה פני הים ולעיר העילית. בדיוק במקום בו ירדנו מהסירה מצויה מעלית ענקית המקשרת בין החלק התחתון של העיר לחלק העליון. עלינו בה למעלה, שם יש מרפסת תצפית על המפרץ ועל העיר התחתית ושם גם נמצאת אחת מהכרות הראשיות. בכך זו נמצאים בית העיריה וארמון כלשהו, אך פנינו היו מועדות למשרד ה"אינפורמציה התיירותית" (כפי שכתוב היה על הדלת בעברית) שנמצא גם הוא שם. במשרד זה השאיר לנו הוד - הידיד של מיכל שהגיע לסלודור לפנינו - הודעה היכן נמצאת הדירה ששכר לנו. עלינו על האוטובוס המתאים, שהיה דחוס להפליא, חמישה מוצ'ילרים עם חמש מוצ'ילות ולא קשה לנחש שמשכנו הרבה תשומת לב. אחת מהנוסעות פנתה אלינו בעברית ואמרה: "שלום, אתם במקרה החברים של הוד?". מסתבר שזו היתה בחורה שגם היא ובעלה עתידים היו להשתכן איתנו באותה דירה; היא זיהתה אותנו מיד כיוון שהיינו שלושה בנים ושתי בנות, ישראלים, ונסענו לכיוון המתאים וביום המתאים. כך נחסך מאתנו הצורך להסתבך בשאלות היכן לרדת ולנווט לדירה לפי המכתב של הוד.

הגענו לדירה הענקית שהיתה באזור מאד מוצלח של סלודור: סלון גדול, 3 חדרי שינה, שרותים ומטבח כמובן, והכי חשוב מרפסת ענקית עמוסת צמחיה ובה תולה ערסל. שם בילינו שמונה ימים ולילות, עשרה חברים ישראלים במשך כל תקופת הקרנבל. היינו לפיכך - חמשתנו, הוד ושני חברי הילדות שלו (מפתח תקווה) שהגיעו לדרום אמריקה כמה ימים לפני כן לחדשיים בלבד והזוג הנשוי. ביום הראשון זכינו לעשות הכרות האחד עם השני ולספר את סיפור החיים שלנו: אנחנו - שלושה עתודאים משוחררים (חלק מהאנשים לוקחים את זה קשה שאנחנו עתודאים, ביחוד אלה שלמדו באוניברסיטה כלא עתודאים, יחד עם עתודאים קטנים ומעצבנים); מיכל - בדיוק אחרי תואר ראשון בגאוגרפיה; טלי - לקראת סוף המאסטר בביולוגיה, ירושלמית; הוד - בעיקר מטייל בדרום אמריקה מאז השחרור שלו (הוא בן גילה של מיכל, שנה מתחתנו) וחבריו שברחו להם לחדשיים - מומו (פקח טיסה בחיל האוויר, חתום לעוד הרבה שנים) ועידו (משווק מוצרי אלקטרוניקה); האחרונים הם שני כרמיאלים, עידית ורוני - שניהם למדו בטכניון (הנדסת כימיה והנדסת חקלאות) וסיימו ללמוד ביולי האחרון. ביחד היינו כולנו חבורה עליזה ותקופת הקרנבל בסלודור תיזכר גם בזכות כך כתקופה אדירה.

השעות הראשונות הוקדשו לכאבי הראש הנוראים ההכרחיים: סגירת החוזה עם נציגו של בעל הדירה, חלוקת החדרים בינינו, שכפול מפתחות, כביסה, רשימת קניות משותפות וכו'. אני פרשתי כאן לחדר, גמור לחלוטין מהשייט ונפילתי כמו אבן על המזרון. בערב עשינו מסיבת הפתעה ליום ההולדת ה-25 של מומו ("עשינו" זה קצת מוגזם: זו היתה פשוט מיכל וגם הוד שהוציא את מומו מהבית לשעה) עם מיצים מבחילים ועוגת קרם נוראה, אבל היה לפחות מצברוח. בשעה מאוחרת יצאו כולם למעט מומו, מיכל ואני (שחזרתי לישון) לאחת מהגיגות הטרם-קרנבל. הקרנבל נפתח באופן רשמי רק למחרת, אבל למעשה הוא התחיל הרבה לפני. מסיפורי השבעה שחזרו, הצטיירה תמונה שהם חזרו מקרב: "קטטות, דחיפות, לגונן בגוף על הבנות, להתרחק במהירות מזירת האלימות" - זוהי תמצית תאוריהם. הם חזרו מיוזעים ועייפים בסביבות 2-3 בבוקר וגילו שאין מים במקלחות. הסיפור הזה חזר על עצמו הרבה (ומה שמצחיק הוא שבאותו אחר הצהריים, עידית הסבירה לנציגו של בעל הדירה שאין מים חמים במקלחת. הבעיה הרצינית יותר היתה שיש המון שעות בהן אין מים בכלל...).

למחרת בבוקר היה יום של סידורים מסובכים גם כן: חיים, רון והוד נטלו את המשימות המסוכנות (המרה של יותר מ-600\$ לקרוסדוס לתשלום שכר הדירה מראש ולהוראות שוטפות לכל תקופת הקרנבל) והמסובכות (מציאת דרך כלשהי להגיע מסלודור, בתום הקרנבל, בחזרה לריו). מיכל, טלי ואני הלכנו לטפל בענייני הדואר ולעשות קניות לכל הגדוד בסופרמרקט המודרני שהיה לידינו. בערב התכנסה מועצת הזקנים שעיקר מטרתה היה דיווחים, קבלת החלטות וחשבונות. עניין החשבונות היה מסובך ביותר (למרות שהיינו עשרה איש, מה שהקל מאד על החישובים) כיוון שהיו דברים שהתחלקו בין חמישתנו, אחרים שהתחלקו בין כולם, ודברים שהתחלקו בין כולם למעט שניים וכו'. כמו כן, היו על השולחן ערימות אדירות של כסף (600\$ זה הרבה מאד שטרות בקרוסדוס, כיוון שזה כ-40000 קרוסדוס). הסיפור נגמר מאד מהר למרבה ההפתעה וכל החשבונות נסגרו בצורה חלקה. לאחר מכן הועלתה הבעיה של החזרה לריו לסיום הקרנבל: מסתבר שכל העולם, פחות או יותר, חשב על הרעיון הלא מקורי של חגיגת הקרנבל בסלודור וחזרה לריו למצעד המנצחות (הקרנבל נערך ברחבי ברזיל, בכל שנה, בימים ש-א-ב-ג ומצעד המנצחות הוא במוצאי שבת כעבור שלושה ימים). אין אוטובוסים, אין טיסות, אין כלום! גם אין אוטובוסים לערים הגדולות בדרך בין סלודור לריו. לכן הם קנו כרטיסים לפורטו סגורו שנמצאת בשליש הדרך מסלודור לריו (שם כבר היינו, כזכור) והתוכנית שאמצנו היתה שבועיים נוכל למצוא אוטובוס הממשיך לריו מאחת התחנות בדרך לפורטו סגורו, או מפורטו סגורו עצמה.

באותו ערב, לאחר תום הסידורים, קבלנו מהוד - שהיה היחיד בחבורה שכבר היה בסלודור בקרנבל (בדיוק לפני שנה) תדרוך צבאי על המתרחש. (הוד היה מ"פ בצבא): יש 3 זירות התרחשות - איזור באהה - ככר קמפו גרנד'ה וככר קאסטרו-אלווס. האזור הראשון, שהיה בסמוך למקום מגורינו, היה פעיל רק בלילה והיה אזור של החברה היותר טובים של סלודור. האזור השני היה פעיל מאד במשך היום אבל גם בלילה. האזור האחרון היה פעיל רק בלילה והיה הדחוס והאלים ביותר. כולם היו במרחק של 15-30 דקות הליכה מאתנו. המרכז של החגיגות והמוסיקה הם ה"טרו-אלקטריקוס" - משאיות ענק שעליהן הורכבה במה משוכללת והן מרופדות בעשרות רמקולים, נעות ברחובות באיטיות ונושאות להקה ורקדנים. יש כמה וכמה להקות בסלודור (עם שמות מגוונים כמו - "דבש", "כרכרת האהבה", "קרוקודיל" וכד') ולכל להקה יש הטרוי שלה עליו היא מופיעה בליווי כמה רקדנים הלבושים בתלבושת המייצגת את הלהקה. חשוב להבין שלמרות שהמדובר במשאית שאלתרו עליה במה, הבמה מצויידת היטב בכל הציוד האלקטרוני הדרוש, עוצמת הרמקולים לא תאמן ממש, יש המון אורות מנצנצים והיתה אפילו להקה אחת שהבמה שהם הרכיבו על המשאית היתה מסתובבת ועלתה וירדה ועשתה עוד המון דברים... בקיצור - כשרואים בלילה את הטרוי המואר מגיח באיטיות מעבר לפינה בכל הדרו וגודלו, זה נראה לפעמים כמו רכב חלל תועה שנחת במקרה בלב העיר.

במהלך היום יש חגיגות רק בככר קמפו-גרנדז'ה וסביבתה. יש מצעד מסביב לככר של כל הטריזים (יש להערכת כי כעשרים). כל טריז נוסע באיטיות מסביב לככר ועליו שרה הלהקה ורוקדים הרקדנים (שהם סתם אנשים מן הישוב המתנועעים בקצב המוסיקה - לא משהו רציני) ומאחורי הטריז נעים מאות אנשים נוספים הלבושים באותה תלבושת האופינית ללהקה (זה נראה כמו גלימה העוטפת את הגוף עד הברכיים) בקצב המוסיקה ומנפנים בידיהם ב"מטאטא" קטן וצבעוני. מסביב לכל הגוש הגדול הזה של הטריז והאנשים מתוח חבל ענק וכבד אותו מחזיקים עשרות נערים הדואגים כל הזמן לשמור עליו מתוח ולהתקדם אתו. המטרה היא למנוע מאנשים שלא שייכים לעסק להתערבב עם מאות הרקדנים בתלבושת האחידה או לגשת לטריז. על המדרכות משני עברי הכביש ועל טריזונות שהוקמו באחת מצלעות הכיכר עומדים אלפי אנשים בדוחק עצום ומריעים לכל טריז שעובר ורוקדים עם המוסיקה. מה שמצחיק זה שכל הלהקות מבצעות אותם שירים! יש גם שירים שמבוצעים רק על ידי להקה אחת באופן בלעדי, אבל היו כ-15 שירים שהיוו רוב מוחץ, שהושמעו שוב ושוב ע"י כל אחת מהלהקות. אנו כבר מזהים בנקל כל אחד מהשירים הללו ויודעים לשיר אותם, עם או בלי מילים. כולם שירי פופ מערביים - אין בסלוודור מוסיקת סמבה (שמבוצעת רק בריו). המצעד היומי הזה היה מפגן אדיר של מוסיקה, צבע, ריקודים וקצב. אפילו המוכרים בצידי הרחוב, או הנערים הכושים המחזיקים את החבל נעים כל הזמן לפי הקצב. אנו ישבנו יום אחד על הטריזונות הצפופות וזכינו לתצפית נהדרת על השיירה של הטריזים. באותו יום התנפל על חיים בהתלהבות כתב טלוויזיה מקומי בשם ולטר שראין הרבה אנשים ברחוב. צבע השיער האדמוני והמראה המאד לא שייך הדליקו אותו. לאחר שהוא ראה את רון הבלונדיני ואת עידו הענק ובהיר השיער, הוא קיבץ את שלושתם, תדרך אותם מה להגיד, לימד אותם שיר של הקרנבל והם עמדו שם ושרו אותו מול המצלמה! כשחזרנו הביתה התנפלנו על הטלביזיה - את השלישיה לא ראינו אבל ראינו את אותו כתב נטפל לאנשים אחרים ברחוב ומציק להם בשאלות טריוויאליות, כך שהבנו שכבר ראו את החברה שלנו. למרות הפרסום המהיר ברחבי ברזיל, הם נשארו צנועים ופשוטים...

בערב מתחילה החגיגה הלילית: הטריזים נעים להם ברחובות באיטיות ועליהם מבצעים הזמרים את אותם השירים, אבל הפעם הולך אחריהם ההמון, רוקד ושר. הדוחק פה מגיע לשיאים נוראיים, אנשים נמרחים אחד על השני ואם צריכים לפלס דרך - עושים זאת תוך כדי ריקוד דחיפות. בימים הראשונים היתה נוכחות משטרית מסיבית בצורת שיירות של שוטרים חמושים בקסדות ובאלות שנעו בטור וכנראה נוכחותם מנעה אלימות. בימים אלה הייתי מעט מאוכזב, כיוון שביום הראשון בו הייתי חולה, דיווחו החבר'ה על אלימות וקטטות. אבל כעבור כמה ימים כבר זכיתי לראות, במרחק יריקה ממני, קטטות המתחילות תוך שברירי שניה ודועכות באותה מהירות. אבל לפני כן נספר על הדברים הטובים. העם הזה ממש מעורר קנאה כשהוא מתחיל לרקוד. האיש הכי זקן, הילד הכי קטן, הבחורה הכי שמנה, העני הכי מרוד - כולם, כאשר הם מזיזים את גופם נראים קלילים כמו פרד אסטר. ראיתי פה, לראשונה בחיי, כל כך הרבה צעדי ריקוד נפלאים שכל ההמון מסביב שלט בהם ואילו אנו הרגשנו כה כבדים וגמלונניים. ריקודים מקוריים, סוערים ונהדרים - אם בזוגות (כמו הלמבדה) או לבד. חלק מהריקודים היו פשוט פציצות עם נפנוף ידיים אבל גם זה נעשה בצורה מיוחדת ומקורית. חלק אחר מהריקודים היה אלים. באחת הפעמים שהייתי לבד הלכתי ורקדתי מאחורי טריז של להקה טובה. כאשר הגיע הטריז לצומת הרחבה הוא פנה ימינה ובדיוק אז הגיע טריז אחר מהרחוב ממול ונוצר פקק דחוס מאד של אנשים. פתאום התחילו לנגן שיר סוער וקצבי מאד וכולם סביבי התחילו לרקוד ריקוד אלים מאד בתנועות של מתאגרפים! הרגליים קיפצו מצד לרד כמו מתאגרף בזירה, הידיים היו מאוגרפות ומדי פעם שיגרו אגרוף לחלל האויר (ולפעמים בחלל האויר היה פרצוף אחד שספג את האגרוף והתחילה קטטה) והמבטים בעיניים הפכו למפחידים מאד. אני הבנתי שרצוי להגיע למדרכה ומהר. זה לקח לי כמה דקות ארוכות לעבור את עשרה המטרים הללו, אבל שם היה הרבה יותר בטוח. דוחק ואלימות לא חסרו גם כך, אבל בסיכומי של דבר הקרנבל בסלוודור הוא חווייה נהדרת ובטוחה למדי, מכיוון שכמעט כל המקומיים באים כדי לשמוח ולא כדי לפוצץ פרצופים, וגם אם יש תגרה והיא פורצת בסמוך מאד אליך, אתה נדחף במקרה הגרוע או חוסף מכה במקרה הגרוע מאד (זה לא קרה לנו). יש כיוסים וטלי וחיים כויסו (בסכומים מגוחכים של 1-2 ש"ח). באחד מהלילות כשחזרתי הביתה יחד עם מומו הוא אמר לי - "שים לב, מנסים לכייס אותך". ואכן - יד זרה עשתה את דרכה לעבר הכיס שלי, רק שאצלי הכיס תפור מבפנים וסגור ברוכסן כך שהכייס יצא די מאוכזב.

היה מרתק להסתכל מסביב בזמן החגיגות. המדרכות היו עמוסות בנשים באהייניות כושיות, שמנות ומבוגרות, לבושות בלבוש לבן מסורתי עם כיסוי ראש לבן ומכרו דברי מזון מטוגנים שהן טיגנו במקום בקערת שמן שחור ומבחיל. מחשש לקיבה שלנו - רק הבטנו: דגים, סרטנים, ממולאים, וממתקי קוקוס. הן היו צריכות לפעמים להגן בגופן על הדוכן הקטן שלא יתמוטט וירמס ע"י ההמון. המון ילדים קטנים מסתובבים ברחובות עד מאוחר (בעצם, בכל שעה). זה מראה קשה שראינו אפילו בבואנוס איירס, אבל בברזיל העניה מובא לידי קיצוניות. מילא - הילדים היחפים שרקדו איתנו בהתלהבות אחר חצות ונראו מאד מאושרים; אבל מאות ילדים הולכים לישון ברחובות הרועשים והמטונפים, או בגנים המזוהמים, היכן שריח השתן העומד באויר בלתי נסבל לחלוטין. בזמן שחיים ואני עמדנו וזללנו אבטיח (אגב - הפירות כאן ממש לא מתוקים. נפילה ביחס לארץ) בלב נהר האנשים, הבחנתי בילדון מסדר ערימה של עיתונים על הרצפה ככרית, מפקק באדישות והולך לישון מכוסה בעיתון נוסף! כל זה על המדרכה באחד מהרחובות הראשיים של הקרנבל! בדיוק אז עבר על

פנינו ילד כבן עשר עם טלביזיה צבעונית ביד ופילס דרך בזריזות בין האנשים... חיים שיער שהילד עובד בסבלות וחוסך כסף לטיול בישראל... פעם אחרת קנינו שיפודי גבינה טעימים מאישה יפהפיה כבת 35 שעמדה וצלתה אותם על כירה קטנה. היה לה שם בן חמוד ויפהפה בשם פאביו ואנו קשרנו איתם שיחה. היה ממש יופי והבנו שהם עניים אבל מתקיימים בכבוד (במונחים ברזילאיים). לאחר הרבה זמן הבחנתי שכפות הרגליים של הילד החמוד החייכן והיפה הזה מכוסות פצעים ושלפוחיות נוראות. לטיפול בכאלה דברים פשוט אין כסף.

לסיכום - העוני קשה מאד וכפועל יוצא ממנו הקרנבל אלים - אך יחד עם זאת, זה היה אחד מרגעי השיא של הטיול ואנו כבר מתגעגעים לקרנבל ובטוחים שנחזור שוב. היה עצוב מאד לראות ביום שלאחר הקרנבל את עובדי הנקיון עטים על הרחובות ומנקים הכל, מפרקים את הטריבונות ומפנים כל זכר. במקום לראות טריו נעים ברחובות, שבו המכוניות הרגילות. כל החנויות באזור החגיגות פרקו את הדיקטים שכיסו את החלונות והדלתות להגן עליהם מהני ניפוץ ופריצה ונפתחו מחדש. החגיגה נגמרת. באותו ערב הלכנו שוב לאזור באהה כי שמענו שיש עוד חגיגות ביום שאחרי. ואכן - היה שם טריו אחד שעמד ועליו ניתנה הופעה. היו "רק" כמה מאות אנשים מסביב, לא החוסים וכולנו רקדנו ושרנו. היה פשוט נפלא - אקורד סיום אדיר. אותם השירים הנפלאים והמוכרים בליווי הריקודים שחלקם כבר למדנו, רק בלי האלימות והדוחק. השמחה הלכה וגברה עד השיר האחרון והחזק וברגע שנגמר השיר והסתיימה ההופעה - החל לרדת גשם חזק! איזו סמליות - בכל הקרנבל היו רק כמה דקות של גשם ובדקת הסיום החל גשם זלעפות שהפך למבול שנמשך כל הלילה ושטף את כל הטינופת, הזוהמה, השתן והסירחון וטיהר את העיר לחלוטין מכל שרידי הקרנבל שמאות עובדי הנקיון לא הצליחו לנקות והכין אותה ליום החדש והאפור שלמחרת.

יום המחרת היה אכן יום אפור. התחלנו בפרידה מעידית ומרוני, תמונות, החלפת כתובות וכו'. אנו, גוש שמנה 8 איש, התחלנו בנסיעה דרומה לפורטו סגורו במטרה להגיע לריו עד שבת. התחלנו בנסיעה שאמורה היתה להימשך כעשר שעות. בתחנה הראשונה, כעבור שעתים, מהרנו למטה לברר האם יש אוטובוס מאותו מקום לריו. היה אכן אוטובוס שיצא כעבור שעתים וחצי והיה עליו מקום לארבעה. לאחר טלפונים וברורים מורטי עצבים אישרה הפקידה את ארבעת המקומות. חיים, רון, טלי ואני רצנו לאוטובוס עליו היינו בכדי להוריד את המוצ'ילות שלנו. הנהג לא הבין מדוע אנו מסתפקים בשעתים נסיעה בלבד כאשר שלמנו עבור נסיעה ארוכה בת עשר שעות. אבל הבטחון שנגיע לריו בזמן היה שווה את ההפסד הכספי של 5-6 דולר. נפרדנו באיחולי הצלחה ותאומי מפגש משאר הארבעה. האוטובוס יצא ב-16:30 והיה אמור להגיע למחרת ב-17:00 (יום ששי, יום לפני המצעד). נקצר בפרטים - האוטובוס היה דפוק והוחלף באמצע ואנו הגענו לריו רק ביום ששי בשעה 23:15 לאחר נסיעה מורטת עצבים של 36 שעות, בסה"כ, מסלודור! למזלנו כבר הכרנו את ריו. נסענו ארבעתנו וזוג ישראלים חמודים שהיו אתנו על האוטובוס הנורא למלון "אופרה" שם לנו בפעם הקודמת בריו. הגענו אחר חצות וגילינו, כמה מפתיע, שיש במקום עשרות ישראלים ושארין מקום. בלית ברירה נמשך המסע הרגלי עם המוצ'ילות לחיפוש מקום לינה אחר. במקום השלישי שהיה יקר (\$6 ללילה) היה מקום. זה כבר היה מקום מכובד ודי מפואר ומפאת עייפותנו וכובדנו נשארנו שם לאורך כל שהותנו בת שישה הימים ולא טרחנו לעבור למקום זול יותר.

יום המחרת הוקדש בעיקר לשינה ומנוחה לקראת הלילה הארוך. הוד קנה לנו כרטיסים ליציע 13 - הגרוע ביותר לפי הספרים שבידינו - במחיר מצחיק של 22 קרוסדוס (כ-70 אגורות!). החלטנו ליסוע לאיצטדיון בנסיון להשיג כרטיסים טובים יותר. כל אחד היה מוכן להשקיע בעסק עד \$25. טלי ואני נסענו לשם במטרו המפואר של ריו שחסך מאתנו הרבה הסתובבות בשמש, לאחר שהפסדנו בהפלת הגורל מי יסע ומי ישאר במיזוג. המקום נקרא סמבודרום - זהו רחוב שנסגר למטרת הקרנבל ומשני צידי הוקמו טריבונות בטון ענקיות ותאים למכובדים וכך הוא הפך לאיצטדיון מלבני מאורך. בבואנו לשם בשעת צהריים חמה היו עשרות פועלים עסוקים שם בשיפוץ התפאורות ושאר עבודות. מצאנו שם כמה ספסרים ובקשנו לדעת האם יש כרטיסים לערב. היו כרטיסים ליציעים הטובים ביותר (4 ו-11) אך הם דרשו עליהם \$75 כך שויתרנו מראש על מיקוח. היו גם כרטיסים ליציע שלנו ועליהם הם בקשו 1500 קרוסדוס!!! אנו שלמנו בקופות הרשמיות על אותם כרטיסים 22 קרוסדוס בלבד כזכור! חזרנו למלון - טלי מבואסת קצת ואילו אני לא, כיוון שראיתי מדוע היציע שלנו נחשב גרוע וזה לא היה נורא כל כך.

בסביבות 15:00 הגיעה למלון שלנו הרביעיה החסרה - הם נאלצו ליסוע עד פורטו סגורו, כיוון שבאף תחנת ביניים לא היו מקומות על אוטובוס לריו. הם התעכבו שם יום שלם ולכן הגיעו בדקה התשעים. לאחר רחצה וקניית שתיה ואוכל יצאנו לעבר הסמבודרום, אליו הגענו כשעה וחצי לפני תחילת המצעד ב-20:00. זה אולי הזמן להסביר את השיטה של הקרנבל בריו: ביומיים האמצעיים של הקרנבל - יום א' ויום ב' - נערכת תחרות בה נוטלים חלק 16 בתי ספר לסמבה, 8 בכל יום. חלקם מהליגה השניה ורובם מהליגה הראשונה. לאחר הצבעה בה משתתפים הצופים, נבחר בית הספר המנצח ובמוצאי שבת יש מצעד של 8 בתי הספר הראשונים לפי סדר הניקוד שלהם. המצעדים מתחילים בערב ונגמרים לאחר

הזריחה. במצעד המנצחות, בית הספר שניצח חותם את המצעד ואת הקרנבל בכלל. כל בית ספר בוחר נושא, מחבר עליו שיר (המושר לרוב ע"י גברים ומלווה רק בתופף פנטסטי של עשרות תופים) ומרכיב שיירה ארוכה מאד ובה מאות רקדנים בתלבושות שונות ומרהיבות ועשרות עגלות שעליהן מורכבת פלטפורמה עם תפאורות מדהימות. כמה שיותר גדול, יותר נוצץ, יותר בומבסטי ויותר מקורי - יותר טוב. כך צועדת לה השיירה הארוכה מאד לאיטה לאורך האיציטדיון כאשר השיר המלווה אותה מושמע שוב ושוב עשרות פעמים ללא הפסקה. היציע שלנו היה בסוף הרחוב ומכיוון שהיינו מרוחקים יותר מן הרחוב מאשר שאר היציעים, לא יכולנו להשקיף על כל אורך הרחוב, אלא ראינו רק את חלקו האחרון. כך נאלצנו לחכות הרבה זמן בכל פעם שהתחיל בית ספר חדש לצעוד, עד שהוא הגיע קרוב מספיק אלינו כדי שנוכל לראותו. תמיד חתמה את השיירה להקת התופים הפנטסטית שמהווה לדעתי את לב הסמבה ומאחוריהם צעדה קבוצת מבוגרים בלבן שהם מורי בית הספר. אף על פי שהמופע היה מרהיב והקהל התלהב, פסקי הזמן הארוכים בין כל בי"ס לזה שאחריו הרגו אותנו ובשלוש לפנות בוקר פרשנו הביתה לאחר שצפינו ב-5 מתוך 8 בתי הספר. לפי כל העדויות מצעד המנצחות משעמם בהרבה ביחס למצעדי התחרות, כיוון שהכל כבר ידוע ואין מתח. גם מחיר הכרטיסים הוא חצי מאשר מחיר הכרטיסים לתחרויות. למרות זאת זה היה שווה. גם פה היתה הצפייה בקהל משעשעת - היו כמה אנשים שעברו לפני השורה הראשונה ביציע בדרכם למקומם או לשרותים והקהל תקף אותם בצעקות ובוזריקת ניירות. הנסקלים, או שקבלו זאת ברוח טובה או שהתעלמו מכך. גם כמות הטיסנים שהועפו באויר היתה אדירה. עם מצחיק הברזילאים. אגב - הם גם ממש בסדר: השרותים היו קרובים ונקיים למשעי, המון שוטרים נכחו במקום, אסור היה להכניס דברים חדים או בקבוקי זכוכית ועשרות נערים עם מיכלי קוקה קולה על גבם עברו בין הקהל ומכרו כוסות שתיה במחיר סביר (הם נראו כמו מרססים עם מתקן הקולה המוזר הזה שצינור משתלשל ממנו).

שאר הימים בריו הוקדשו לסטלבט בעיקר. ישנו הרבה אבל ניסינו קצת "להצדיק" את עצמנו. הלכנו לחופי קופה-קבנה ואיפנמה. הראשון הוא החוף המפורסם והיוקרתי שירד מגדולתו ויצא מן האופנה, אבל נשאר עדיין יפהפה (זהו החוף הקרוב ביותר להר הסוכר מדרום). החוף השני הוא חוף דרומי יותר המצוי בשכונת היוקרה איפנמה והוא החוף האופנתי שכל טובי העיר באים אליו. החוף משגע אבל המיים מסוכנים מאד - הגלים העצומים מתנפצים בכוח רב על החוף ויוצרים מערבולות מסוכנות. קרוב מאד לחוף כבר עמוק מכיוון שהחוף יורד בתלילות רבה. אבל זה לא מפריע לילדים קטנים להשתולל במקום באין משגיח. למחרת טיילנו בגנים הבוטניים הנהדרים של ריו המציגים את עצי ברזיל וצמחיה משאר איזורי העולם. בין היתר מורג שם "עץ הגחלת" (בפורטוגזית - "פאו ברזיל") שהעניק את שמו לארץ. אנו טיפסנו על עץ ענק אחד כדי להצטלם בתנוחה קופית מצחיקה וחטפנו נזיפה משוטר וכעבור פחות מחצי שעה ננזפנו על ידי שוטר אחר על שנשענו על עץ אחר והוא כבר רצה לקנוס אותנו. מבט מטומטם ומלמול "נאו פאלו פורטוגז" (אני לא מדבר פורטוגזית) שכנעו אותו לפטור אותנו בנפנוף ידיים. אח"כ המשכנו לקורקובאדו, שהוא הר תלול מאד המזדקר בירכתי העיר ועליו הוקם פסל ענק, מפלצתי בגודלו, של ישו הצלוב הנראה כמעט מכל נקודה בעיר. הדרך למעלה נעשית ברכבת העוברת דרך הצמחיה הטרופית הסבוכה המכסה את צלע ההר. הנוף הנשקף מלמעלה מהמם: בדיוק ממול רואים את הר הסוכר, שגם ממנו השקפנו על העיר, מימין שוכנות שכונות היוקרה של העיר ומשמאל מצויים מרכזי העסקים ושכונות העוני הצפוניות. רואים היטב גם את איציטדיון המרקנה ואיציטדיון הסמבורום.

למחרת התפצלנו - רון, מיכל וטלי עשו סבב מוזיאונים ואילו חיים ואני נסענו לפארק טיז'וקה הענק המצוי במערבה של העיר. הולכים שם במעלה כביש, בלב צמחיה יפה כשעתיים וחצי, ואז מטפסים עוד כשעתיים בשביל תלול העובר בג'ונגל סבוך עד לנקודת השיא שגובהה 1022 מ' והיא הכי גבוהה בריו. הדרך בג'ונגל (שהיה הג'ונגל הראשון שלנו) היתה יפהפיה - צמחיה טרופית צפופה וגבוהה, המון פרפרים גדולים, ציפורים, צרעת ענק אחת ונחש צהוב באורך של כמטר שטיפס על עץ במרחק סנטימטרים מאתנו. בתום הטיפוס המפרך והמיוזע בנוף המשגע נגלה לעינינו מראה מרהיב של כל ריו והערים שבסביבה. הקורקובאדו היה הרחק מקדימה והרבה יותר נמוך מאתנו וכך גם העננים. זה היה סיום מוצלח מאד 7לשהות הארוכה בעיר הכי חיה שהייתי בה עד היום ואחת מהיפות ביותר.

מריו הדרמנו שוב לסאו פאולו בדרך איטית אך יפהפיה העוברת בסמוך לים ליד מפרצונים קטנים וציוריים ("ציורי", "קסום" וכיוצא באלו מלים שמשמש בהן מדריך התיירים העברי של שיחור הפכו למילות גנאי אצלנו אבל לפעמים חייבים להשתמש בהן). עצרנו בדרך בפאראצ'י - עיירה שמרכזה סגור לכלי רכב ומשמש מוזיאון פתוח לארכיטקטורה הפורטוגלית: רחובות מרוצפי אבנים קטנות, בתים לבנים בדלתות צבועות, מרפסות מסוגנות ועוד. בסאו פאולו פגשנו שוב את הלנה החמודה אצלה השארנו חצי מצידנו ונאלצנו לדחוף שוב את הציוד הכבד למוצ'ילה. למעט הדבר המעצב הזה (כמה שזרקנו דברים - המוצ'ילה בקושי נסגרה) היתה השהות בסאו פאולו נחמדה. יצאנו לבלות עם הלנה והחבר שלה ועם ידידה שלהם; היינו במוזיאון לנחשים ולחיות ארסיות שאמור להיות חשוב מאד ומפורסם (היה ככה...) וביום האחרון שוטטנו עם הלנה וחברתה ועוד בחורה מסאו פאולו (אדלייז'ה, שהכרנו בפרנגווה) בשוק המתקיים בכיכר המרכזית בשבת ובמוזיאון האומנות MASP (שם אכלנו ודיברנו ובקושי הסתכלנו על התמונות).

זה הדף האחרון שלי בבלוק המכתבים. מהפעם הבאה - דפים אחרים. צ'או.